

„Fulica” Jankowski Wojciech

Inwentaryzacja gatunków chronionych, siedlisk Natura 2000 oraz ocena wpływu planowanej inwestycji „ Budowa sieci kanalizacji na odcinku Stronie Śląskie - Bielice na chronione siedliska Natura 2000 i chronione gatunki roślin i zwierząt z załącznika I do Dyrektywy Ptasiej i załącznika II do Dyrektywy Siedliskowej

● **Zespół autorski**

mgr inż. Grzegorz Bobrowicz

dr Wojciech Jankowski

mgr Remigiusz Pielech

Wrocław kwiecień 2009

KARTA INFORMACYJNA

Rozwiązania chroniące środowisko

Na podstawie wykonanej *..inwentaryzacji gatunków chronionych, siedlisk Natura 2000 oraz ocena wpływu planowanej inwestycji „Budowa sieci kanalizacji na odcinku Stronie Śląskie -Bielice” na chronione siedliska Natura 2000 i chronione gatunki roślin i zwierząt z załącznika i do Dyrektywy Ptasiej i załącznika U do Dyrektywy Siedliskowej* wykonanej przez „Fulica” -Wojciech Jankowski, Grzegorz Bobrowicz, Remigiusz Pielech - w kwietniu 2009 r. w trakcie realizacji inwestycji zostaną zastosowane następujące rozwiązania zaplanowane w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt występujących w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji:

1. ze względu na występowanie w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji (odcinek nr 6. arkusz mapy nr 1 *„Inwentaryzacji...”* priorytetowego siedliska przyrodniczego wymienionego w załączniku 1 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91U0) rurociąg zostanie poprowadzony północną stroną drogi.
2. prace prowadzone będą w sposób nienaruszający siedliska przyrodnicze wymienione w ww. Dyrektywie:
 - kwaśna buczyna górska (9110-2)
 - jaworzyny i lasy klonowo - lipowe na stromych zboczach i stokach (918O)
 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0)
 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510)
 - ziołorośla górskie i ziołorośla rzeczne (6430)
 - ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacaalia vandellii*
 - górskie łąki konietlicowe (6520).których lokalizacja w terenie została opisana w ww. *„Inwentaryzacji...”*,
3. wycinka drzew zostanie ograniczona do niezbędnego minimum, a w przypadku zaistnienia takiej konieczności prowadzona będzie w okresie od 15 sierpnia do 31 października, ze względu na konieczność ochrony ptaków- i innych zwierząt kręgowych i bezkręgowców w trakcie trwania ich okresu lęgowego, w tym nietoperzy w trakcie trwania ich okresu rozrodu i wychowu młodych oraz zimowej hibernacji (ze względu na ochronę nietoperzy zostanie skonsultowana ze specjalistą chiropterologiem),
4. prace prowadzone będą w sposób nienaruszający systemu korzeniowego drzew, a w miejscach gdzie jest to technicznie możliwe wykop pod budowę rurociągu będzie zlokalizowany w odległości 10 - 15 m. Wymóg ten jest wypełnieniem zapisów art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).
5. nie zostaną zasypane siedliska nadrzeczne składowaną okresowo ziemią.
6. w pierwszym etapie wykonywania wykopów zostanie zebrana i składowana osobno wierzchnia 25 cm warstwę gleby (humus), a po ułożeniu rur i zasypaniu wykopów.

- ponownie ułożona uprzednio zebraną warstwę humusu,
7. w przypadku wystąpienia zagrożenia odwodnienia przyległych terenów; zostaną przeprowadzone badania hydrogeologiczne, a w przypadku możliwości wystąpienia trwałej zmiany stosunków wodnych w obrębie chronionych siedlisk przyrodniczych podjęte zostaną działania zaradcze,
 8. prace związane z realizacją przedsięwzięcia poza obszarami zabudowanymi prowadzone będą w okresie od 15 lipca do 15 marca ze względu na ochronę miejsc bytowania, rozrodu i wychowu ptaków i innych zwierząt kręgowych oraz bezkręgowców,
 9. prace zorganizowane będą w sposób gwarantujący jak najmniejszą ingerencję w teren znajdujący się poza pasem drogowym a tereny przyległe będą zabezpieczona przed zanieczyszczeniem składnikami paliw, smarów,
 10. wycinka starych okazów drzew których lokalizacja została opisana w ww. inwentaryzacji zostanie ograniczona do niezbędnego minimum

Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Opracowanie niniejsze obejmuje inwentaryzację gatunków chronionych, siedlisk Natura 2000 oraz ocenę wpływu planowanej inwestycji „ Budowa sieci kanalizacji w miejscowościach Stronie Śl, Stary Gierałtow, Nowy Gierałtów, Bielice na chronione siedliska Natura 2000 i chronione gatunki roślin i zwierząt załącznika I do Dyrektywy Ptasiej i załącznika II do Dyrektywy Siedliskowej. Przeanalizowano stan prawny inwestycji na tym obszarze. Planowana inwestycja polega na położeniu kanalizacji sanitarnej (kolektorów) o długości ok. 27 km, rurociągów tłocznych, budowie przepompowni. Przystawiono jakimi czynnikami kierowano się przy wyborze tego wariantu inwestycji, opis obszaru Natura 2000, metodykę prac. Zebrano dostępne materiały i przeprowadzono badania terenowe. Planowana trasę kanalizacji podzielono na 37 odcinków i dla każdego osobno wykonano badania. W pobliżu projektowanej kanalizacji i związanych z nią urządzeń znajdują się drzewa – głównie w pobliżu dróg oraz siedliska Natura 2000 i gatunki z załączników I Dyrektywy Ptasiej i II i IV Dyrektywy Siedliskowej. Są tu siedliska łąkowe i pastwiskowe - siedlisko 6520 górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono – Trisetion*) i 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 6230 – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion – płaty bogate florystycznie*), z siedlisk nadrzecznych 6430 nadpotokowe ziołorośla lepiężnikowe *Adenostylion alliariae*, priorytetowych siedlisk leśnych – 91E0 lasów łęgowych i 9180 jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach *Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*, 9110 kwaśna buczyna górską. Z gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej stwierdzono 1061 – modraszek nausitous *Maculinea nausithous*, wydra *Lutra lutra* i nocek duży *Myotis*

myotis. Z ptaków z załącznika I Dyrektywy ptasiej stwierdzono: trzmiełojad *Pernis apivorus*, derkacz *Crex crex*, muchołówka białoszaja *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula parva*, gąsiorek *Lanius collurio*. Trasa inwestycji na większości odcinków przebiegać będzie wzdłuż dróg i nie będzie kolidować z siedliskami priorytetowymi. Na niewielkich odcinkach trasa przebiegać będzie skrajem siedlisk 6430 i 6510. Zaproponowano prowadzenie prac w sposób minimalizujący straty wśród drzew, szczególnie starych, w siedliskach Natura 2000 po dokonaniu których wpływ na siedliska i gatunki Natura 2000 będzie nieznaczący.

1. Wstęp

1.1.Podstawa prawna.

Prace wykonano na zlecenie Urzędu Miasta i gminy Stronie Śląskie od lutego do kwietnia 2009 r.

Potrzeba wykonania tego raportu wynika z Ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 O ochronie przyrody (Dz. U. Z 2004 r. Nr 92. poz. 880), i późniejszej Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Z dnia 13 listopada 2008 r. Nr 201, poz.1237);, w której dokonano implementacji prawa międzynarodowego, wyrażonego w postanowieniach Dyrektyw 92/43/EEC oraz 79/409/EEC. Przepisy dotyczące ocen oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000 zawarte są w art. 25-39 ustawy o ochronie przyrody. Uwzględniono także przepisy wynikające z Ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - dotyczące ocen oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000.

Metodyka i układ niniejszej oceny uwzględnia, z dostosowaniem do charakteru przedmiotowej inwestycji, zalecenia zawarte w:

- publikacji "*Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites - Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC*"; wydanej przez European Commission, DG Environment w 2002 r.
- wytycznych Ministerstwa Środowiska odnośnie postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko (OOS) na obszary Natura 2000, z marca 2005 r.

W aspektach nie uregulowanych precyzyjnie aktualnie obowiązującymi w Polsce przepisami prawnymi, metodykę i układ niniejszego opracowania starano się dostosować bezpośrednio do celów Dyrektywy 92/43/EEG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych dzikiej fauny i flory (zwanej „Dyrektywą Siedliskową”) oraz Dyrektywą 79/409/EEC, zwaną Ptasią

1.2. Procedura realizacji inwestycji mogących wpłynąć na obszar Natura 2000.

Na mocy Art. 33 ust. 3 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 *o ochronie przyrody*, zmienionego postanowieniem Art. 8. ust. 1. pkt. c) Ustawy z dnia 18 maja 2005 *o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska*, Ustawy z dnia 3 października 2008 r *o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Z dnia 13 listopada 2008 r. Nr 201, poz.1237):

„Projekty polityk, strategii, planów i programów oraz zmian do takich dokumentów, a także planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub obszarów, o których mowa w ust. 2, lub nie wynikają z tej ochrony, wymagają przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

O powstaniu przedmiotowego obowiązku decyduje miejsce wywierania, a nie miejsce powstawania wpływu. Obowiązkwowi oceny podlegają więc także plany i projekty przedsięwzięć zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000, ale mogące wpływać na przedmioty ochrony w tych obszarach. Z obowiązku tego zwolnione są jedynie plany i przedsięwzięcia bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000.

O ile przedsięwzięcia, o których mowa w Art. 33 ustawy o ochronie przyrody są jednocześnie przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na Środowisko, dla których, zgodnie z przepisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, sporządzenie raportu oddziaływania na Środowisko jest obligatoryjne, ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 powinna być częścią raportu oddziaływania na Środowisko. Komisja Europejska zaleca, by część taka była wyraźnie wyodrębniona.

O ile przedsięwzięcia, o których mowa w Art. 33 ustawy o ochronie przyrody są jednocześnie przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, dla których, zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko może być wymagane, to konsekwencją art. 33 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody jest, że należy nałożyć obowiązek sporządzenia raportu, przynajmniej w aspekcie oddziaływania na obszar Natura 2000.

Art. 34.

1. Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo wojewoda, a na obszarach morskich dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu lub przedsięwzięcia, które mogą mieć negatywny wpływ na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli na obszarze Natura 2000 występuje siedlisko lub gatunek o znaczeniu priorytetowym, zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może zostać udzielone wyłącznie w celu:

- 1) ochrony zdrowia i życia ludzi;
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- 4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Jednocześnie, zgodnie z **Art. 59** obowiązującej Ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Art 59.

1. Przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaga realizacja następujących planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- 1) planowanego przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- 2) planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony na podstawie art. 63 ust. 1.

2. Realizacja planowanego przedsięwzięcia innego niż określone w ust. 1 wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli:

1) przedsięwzięcie to może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony;

2) obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 został stwierdzony na podstawie art. 96 ust. 1.

Art. 60.

Rada Ministrów, uwzględniając możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć oraz uwarunkowania, o których mowa w art. 63 ust. 1, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- 2) rodzaje przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) przypadki, gdy zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia, o których mowa w pkt 1 i 2.

W związku z tym do czasu wydania w.w rozporządzenia obowiązuje:

Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. W sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.) projektowane przedsięwzięcie zaliczone jest do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może być wymagane –(wg. nowej ustawy z dnia 3 października 2008 r.

Art. 61.

4. Ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, o której mowa w art. 62 ust. 2, przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 został stwierdzony na podstawie art. 97 ust. 1.

5. Ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, stanowiącą część postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1, przeprowadza regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Art. 62.

2. W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 określa się, analizuje oraz ocenia oddziaływanie przedsięwzięć na obszary Natura 2000, biorąc pod uwagę także skumulowane oddziaływanie przedsięwzięcia z innymi przedsięwzięciami.

Art. 66.

1. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać:

9) opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;

16) przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;

Art.96. 1.Organ właściwy do wydania decyzji wymaganej przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia, innego niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, jest obowiązany do rozważenia, przed wydaniem tej decyzji, czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

2. Do decyzji, o których mowa w ust. 1, należą w szczególności:

1)decyzje, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1-13;

2)koncesja, inna niż wymieniona w art. 72 ust. 1 pkt 4 - wydawana na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze;

3) pozwolenie wodnoprawne, inne niż wymienione w art. 72 ust. 1 pkt 6 - wydawane na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne;

4) zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów - wydawane na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

5) pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich - wydawane na podstawie ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, z późn. zm.²³⁾).

3. Jeżeli organ, o którym mowa w ust. 1, uzna, że przedsięwzięcie, inne niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, może potencjalnie znacząco oddziaływać

na obszar Natura 2000, wydaje postanowienie w sprawie nałożenia obowiązku przedłożenia właściwemu miejscowo regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska:

- 1) wniosku o wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1;
- 2) karty informacyjnej przedsięwzięcia;
- 3) poświadczonej przez właściwy organ kopii mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmującej obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- 4) w przypadku przedsięwzięć wymagających decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 4 lub 5, prowadzonych w granicach przestrzeni niestanowiącej części składowej nieruchomości gruntowej, zamiast kopii mapy, o której mowa w pkt 3 - mapę sytuacyjno-wysokościową sporządzoną w skali umożliwiającej szczegółowe przedstawienie przebiegu granic terenu, którego dotyczy wnioski, oraz obejmującą obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- 5) wypisu i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informacji o jego braku; nie dotyczy to drogi publicznej, linii kolejowej o znaczeniu państwowym, przedsięwzięć Euro 2012, przedsięwzięć wymagających koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin oraz bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze.

Art. 97.

1. Po otrzymaniu dokumentów, o których mowa w art. 96 ust. 3, regionalny dyrektor ochrony środowiska stwierdza, uwzględniając łącznie uwarunkowania, o których mowa w art. 63 ust. 1, w odniesieniu do oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, w szczególności w odniesieniu do integralności i spójności tych obszarów, oraz biorąc pod uwagę skumulowane oddziaływanie przedsięwzięcia z innymi przedsięwzięciami, w drodze postanowienia, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.
2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się w przypadku stwierdzenia, że przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.
3. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, regionalny dyrektor ochrony środowiska nakłada obowiązek przedłożenia, w dwóch egzemplarzach wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i określa zakres tego raportu. W tym przypadku stosuje się przepisy art. 68.

4. Zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 powinien być ograniczony do określenia oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.
5. W przypadku stwierdzenia, że przedsięwzięcie nie będzie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, regionalny dyrektor ochrony środowiska stwierdza, w drodze postanowienia, brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.
6. Postanowienia, o których mowa w ust. 1 i 5, wydaje się w terminie 14 dni od dnia otrzymania dokumentów, o których mowa w art. 96 ust. 3. Przepisy art. 35 § 5 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.
7. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje zażalenie.
8. Uzasadnienie postanowienia, o którym mowa w ust. 1, niezależnie od wymagań wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego, powinno zawierać informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 63 ust. 1.
9. Do postanowienia, o którym mowa w ust. 5, nie stosuje się przepisów art. 106 § 3, 5 i 6 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 98.

1. Po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 regionalny dyrektor ochrony środowiska wydaje postanowienie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000.
2. Regionalny dyrektor ochrony środowiska uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia, jeżeli:
 - 1) z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar;
 - 2) z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar, i jednocześnie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
3. Jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar, i jeżeli nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska odmawia uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia.
4. Przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, regionalny dyrektor ochrony środowiska występuje do organu, o którym mowa w art. 96 ust. 1, o zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w trybie art. 33-36 i 38, przekazując temu organowi raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

5. Organ, o którym mowa w art. 96 ust. 1, przekazuje regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska zgłoszone przez społeczeństwo uwagi i wnioski oraz protokół z rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, jeżeli była przeprowadzona.

6. Regionalny dyrektor ochrony środowiska rozpatruje uwagi i wnioski, o których mowa w ust. 5.

7. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, regionalny dyrektor ochrony środowiska wydaje w terminie 45 dni od dnia otrzymania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000. Przepisy art. 35 § 5 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

8. Do postanowienia, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 106 § 3, 5 i 6 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 99.

1. Postanowienie, o którym mowa w art. 98 ust. 1, wymaga uzasadnienia.

2. Uzasadnienie postanowienia, niezależnie od wymagań wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego, powinno zawierać:

1) informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa;

2) informacje o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

Art. 100.

Postanowienie, o którym mowa w art. 98 ust. 1, wiąże organ właściwy do wydania decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1.

Art. 101.

1. Właściwy organ wydaje decyzję, o której mowa w art. 96 ust. 1, uwzględniając warunki realizacji przedsięwzięcia określone w postanowieniu, o którym mowa w art. 98 ust. 1.

2. W decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1, właściwy organ może:

1) nałożyć na wnioskodawcę obowiązki dotyczące ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko;

2) w przypadku decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 - nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy po realizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia.

3. W decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1, właściwy organ, w przypadku gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika potrzeba:

1) wykonania kompensacji przyrodniczej - stwierdza konieczność wykonania tej kompensacji;

2) zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - nakłada obowiązek tych działań.

4. Jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, organ właściwy do wydania decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1, odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Art. 102.

W analizie porealizacyjnej, o której mowa w art. 101 ust. 2 pkt 2, dokonuje się porównania ustaleń zawartych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i w decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, w szczególności ustaleń dotyczących przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 oraz planowanych działań zapobiegawczych z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia.

Art. 103.

1. Decyzja, o której mowa w art. 96 ust. 1, wymaga uzasadnienia.

2. Uzasadnienie decyzji powinno również zawierać informacje o tym w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i uwzględnione warunki realizacji przedsięwzięcia określone w postanowieniu, o którym mowa w art. 98 ust. 1.

Zgodnie z Ustawą z 16 kwietnia 2004 *o ochronie przyrody*, z późniejszymi zmianami w której dokonano implementacji prawa międzynarodowego, wyrażonego w postanowieniach Dyrektyw 92/43/EEC oraz 79/409/EEC, wynik oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 decyduje o dopuszczalności tego przedsięwzięcia.

Jeżeli ocena stwierdzi, że przedsięwzięcie będzie wywierać negatywny wpływ na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000, to można wydać decyzję zezwalającą na realizację przedsięwzięcia wyłącznie wtedy, gdy *"przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych"*. Obowiązkowe jest wówczas nałożenie obowiązku wykonania *"kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia*

spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000" (np. utworzenia odpowiednich siedlisk w innym miejscu)."

Dodatkowo, gdy przewidywany negatywny wpływ dotyczy tzw. gatunków i siedlisk priorytetowych, możliwość samodzielnego udzielenia takiego zezwolenia przez krajowe organy administracji jest ograniczona do sytuacji, gdy przedsięwzięcie jest niezbędne dla ochrony zdrowia i życia ludzi, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego lub dla uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W przypadku innych przedsięwzięć „wynikających z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego” (inne w ogóle nie są dopuszczalne) udzielenie zezwolenia na ich realizację wymaga wcześniejszej opinii Komisji Europejskiej.

Planowana inwestycja należy do "przedsięwzięć za którym przemawiają nadrzędne wymogi interesu publicznego".

1.3. Sieć Natura 2000 w Polsce

Zgodnie z postanowieniami prawa Wspólnoty Europejskiej, Natura 2000 to spójna europejska sieć ekologiczna, której celem jest zachowanie rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty. Rodzaje siedlisk przyrodniczych oraz gatunki będące przedmiotami ochrony są wymienione w odpowiednich załącznikach Dyrektywy 92/43 EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej) i Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. Dyrektywy Ptasiej).

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), tworzone na podstawie Dyrektywy Siedliskowej dla ochrony:
 - typów siedlisk przyrodniczych,
 - siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), tworzone na podstawie Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk ptaków,

Zgodnie z zapisami Dyrektywy Siedliskowej (**art. 10**), obszary te mają być połączone w miarę możliwości fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę genetyczną gatunków. Sieć Natura 2000 w Polsce jest wciąż w toku tworzenia i nie jest przesądzone, jaki przybierze kształt ostateczny (tj. ile i jakie dokładnie obszary zostaną włączone do sieci).

2.. Dane podstawowe

2.1 Zwięzły opis planowanej inwestycji

W zakres przedsięwzięcia będzie wchodziło zbudowanie nowych fragmentów sieci kanalizacji sanitarnej dla gminy Stronie Śląskie w obrębie Stronia, Starego Gierałtowa, Nowego Gierałtowa i Bielicy. Całkowita długość kanalizacji wynosi ok 27 km. Planowana inwestycja polega na położeniu kanalizacji sanitarnej (kolektorów), rurociągów tłocznych, budowie przepompowni.

2.2. Opis alternatywnych rozwiązań.

Różne trasy przebiegu kanalizacji analizowano na etapie koncepcji, wybrano trasę najmniej konfliktową. Gmina Stronie Śląskie przygotowywała się do tej inwestycji od kilku lat. Ponieważ przyszła realizacja przedsięwzięcia była wymuszona istniejącą zabudową mieszkalną i obiektów użyteczności publicznej, a także lokalizacją istniejącej w Stroniu oczyszczalni ścieków, to dyskusja na temat przebiegu trasy kanalizacji miała charakter wewnętrzny w obrębie urzędu i tam głównie analizowano możliwe warianty przedsięwzięcia. Miało to istotne znaczenie ponieważ nie wykonywano dla tego przedsięwzięcia koncepcji planistyczno-technicznej. W trakcie rozważań dotyczących projektowanego przebiegu trasy kanalizacji na terenie gminy Stronie Śląskie brano pod uwagę:

- Lokalizację punktu docelowego, czyli oczyszczalni ścieków,
- Ilość i rozmieszczenie podłączanych do kanalizacji obiektów,
- Kolizję kanalizacji z przebiegami istniejącego uzbrojenia podziemnego,
- Kolizję przebiegu kanalizacji z rzeką i potokami,
- Ewentualną kolizję z zadrzewieniami i zakrzewieniami
- Ewentualną kolizję z siedliskami na terenach należących do projektowanego obszaru sieci Natura 2000 „Góry Bialskie i masyw Śnieżnika
- Ilość dokonywanych potencjalnie przekroczeń rzeki i potoków, siecią kanalizacji
- Sposób przekroczenia siecią kanalizacji rzeki i potoków,
- Warunki i wymagania dotyczące prowadzenia sieci kanalizacyjnej w skarpach dróg
- Warunki i wymagania dotyczące prowadzenia sieci kanalizacyjnej w skarpach brzegów rzeki
- Bezpieczeństwo powodziowe i ewentualne sytuacje awaryjne związane z prowadzeniem sieci kanalizacyjnej w skarpie rzeki oraz ich wpływ na stan środowiska naturalnego i na obszar sieci Natura 2000
- Możliwość prowadzenia sieci kanalizacji w zabudowie drogowej i chodnikach,
- Utrudnienia dla ruchu samochodowego na drogach przebiegających w pobliżu przyszłej realizacji inwestycji
- Wpływ utrudnień komunikacyjnych na stan powietrza atmosferycznego w rejonie przyszłej inwestycji i na obszarze sieci Natura 2000
- Przeprowadzenie kanalizacji innymi terenami niż drogami i chodnikami (lub ich poboczami),

Wariant najkorzystniejszy dla środowiska

Po analizie wszystkich rozpatrywanych wariantów

Wariant optymalny przewiduje najmniejsze niedogodności w realizacji i późniejszej eksploatacji dla mieszkańców i jest zoptymalizowany względem jakości i żywotności materiałów użytych do inwestycji, zakresu prac, potencjalnych uciążliwości dla środowiska, zagrożeń powodziowych, bezpieczeństwa w ruchu drogowym i w zakresie finansowym, co czyni go wariantem najkorzystniejszym dla środowiska.

Realizacja tego wariantu (najkorzystniejszego dla środowiska) musi także uwzględniać w czasie projektowania technicznego wszystkie ewentualne ograniczenia i uwarunkowania wskazane inwestorowi w niniejszym raporcie oddziaływania na środowisko. Różne trasy przebiegu kanalizacji analizowano na etapie koncepcji, wybrano trasę najmniej konfliktową.

2.3. Opis skutków alternatywy zerowej (nie wykonywania inwestycji)

Utrzymywanie negatywnej dla środowiska gospodarki ściekowej - gromadzenie ścieków w szambach, z czego przypuszczalnie część szamb jest nieszczelnych. Powoduje to skażenie wód gruntowych i cieków a przypuszczalnie także wód głębinowych. Ma to niekorzystny wpływ na ekosystemy – szczególnie wodne ponieważ ulegają one zanieczyszczeniu i nadmiernej eutrofizacji.

Przedsięwzięcie nie ma charakteru produkcyjnego, a jedynie infrastrukturalny. Oznacza to, że ewentualne skutki realizacji inwestycji jako takiej, będą miały wpływ na środowisko tylko w okresie jej wykonywania. Po jej realizacji wpływ na stan środowiska będzie miała wyłącznie praca oczyszczalni ścieków

2.4. Opis zaleceń z Raportu Oddziaływania na Środowisko

Zalecenia związane są z ochroną środowiska, przyrody, powierzchni ziemi, wód i powietrza – patrz raport

2.5. Zwięzły opis obszaru Natura 2000

Według aktualnie prezentowanej informacji na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska obszar Natura 2000 Góry Bialskie i Masyw Śnieżnika (kod PLH 020016) ma powierzchnię ok. 17888,55 ha. Dominują tu lasy iglaste zajmujące 64 % powierzchni. Lasy mieszane zajmują 10 % powierzchni, a lasy w stanie zmian 16 %. Łąki i pastwiska zajmują tylko 3 %. Złożone systemy upraw i działek zajmują 5 %. Stwierdzono tu 19 siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, kilkanaście (brak dokładnych danych) gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej stwierdzono tu 6 gatunków nietoperzy, 2 gatunki z grupy ryb i minogów, 3 gatunki zwierząt bezkręgowych, 3 gatunki roślin. Z siedlisk z załącznika I największą powierzchnię wyrażoną w procentach zajmują:

- ~ 6110 Kwasne buczyny (Luzulo – Fagetion) 4,50 %
- ~ 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono – Trysetion) – 2,99
- ~ 9410 Górskie Bory Świerkowe (Piceion abietis – część – zbiorowiska górskie) - 2,41%
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo – fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso – incanae, olsy źródliskowe) – 1,15 %
- ~ 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion płaty bogate florystycznie)

3. Przyrodnicza charakterystyka obszaru

3.1. Źródła danych

Dane na temat środowiska przyrodniczego pochodzą z następujących źródeł:

1. Kwerenda opracowań publikowanych oraz materiałów niepublikowanych
2. Niepublikowane dane będące w dyspozycji autorów;
3. Uzupełniające inwentaryzacje terenowe prowadzone w okresie kwiecień - czerwiec 2008 r

3.2. Ocena wartości źródeł

Ad. 1

Przyroda tego regionu jest dokumentowana w szeregu publikacji i materiałów nie publikowanych. Wśród nich znajdują się głównie o charakterze czysto naukowym, W niniejszym opracowaniu przydatność wykazało zaledwie kilkanaście opracowań publikowanych i niepublikowanych, poświęconych rozmieszczeniu poszczególnych gatunków rzadkich i chronionych, Szczególnie istotnych danych dostarczyły opracowania przyrodnicze a zwłaszcza Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Stronie Śl wykonana w 2002 r, i badania inwentaryzacyjne roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych wpisanych do załączników do Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej systemu Natura 2000 wykonane na zlecenie Instytutu Ochrony Środowiska i Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych .

Ad. 2

Znajdują się tu obserwacje i niepublikowane wyniki badań mgr Tomasza Gottfrieda nad nietoperzami

Ad. 3

Prowadzenie inwentaryzacji terenowej w miesiącach marzec -kwiecień umożliwia uzupełnienie danych do rozmieszczenia cennych gatunków zwierząt i roślin. Ponadto poprzednie wyżej wymienione opracowania umożliwiają stworzenie dość dokładnego obrazu walorów przyrodniczych obszaru inwestycji

3.3. Metodyka prac terenowych

W trakcie przeprowadzonej wmarcu i kwietniu - czerwcu 2009 r. Badań terenowych wykonano na badanym terenie:

- **rozpoznanie siedlisk przyrodniczych** w rozumieniu Ustawy *o ochronie przyrody* z dnia 16 maja 2004 i Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. *w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000* (Dz.U. Nr 94, Poz. 795), tj. siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.
- **inwentaryzację gatunków roślin naczyniowych i zwierząt**, wymienionych w Załącznikach II i IV Dyrektywy Siedliskowej oraz objętych ochroną zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. *w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną* (Dz.U. Nr 220, Poz. 2237) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. *w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną* (Dz.U. Nr 220, Poz. 2237).
- Obszar inwestycji podzielono na 42 odcinki i dla każdego odcinka osobno zbierano dane (patrz załączona mapa)

Opracowaniem objęto pas o szerokości 50-100 m wokół trasy inwestycji

3.4. Wyniki

Inwentaryzacja przyrodnicza wykazała obecność na obszarze planowanej inwestycji szeregu chronionych gatunków roślin i zwierząt, jak również siedlisk i gatunków będących przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika. Ich wykaz oraz opis zamieszczono poniżej.

3.4.1. Typy siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy 92/43/EEC

Siedliska przyrodnicze

Na terenie oddziaływania inwestycji występują następujące siedliska przyrodnicze o charakterze naturalnym lub półnaturalnym, których ochrona powinna być ujęta w procesie projektowania i realizacji inwestycji.

Siedliska Natura 2000

- **6430** – ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- **6230** – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)
- **6510** - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- **6520** – górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*)
- **8220** – ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandelli*
- **9110** kwaśna buczyna górska
- **9180** – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*)
- **91E0** — łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe)

Inne cenne siedliska

- **podmokła łąki ze zw. *Calthion***
- **Gatunki chronione roślin**
- omieg górski *Doronicum austriacum*
- paprotka zwyczajna
- wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*
- ciemniężca zielona *Veratrum lobelianum*;
- barwinek *Vincas minor*

- lilia złotogłów *Lilium martagon*
- pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*
- storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis*
- podkolan biały *Platanthera bifolia*
- gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*
- listera jajowata *Listera ovata*

Cenne porosty

Skupisko rzadkich gatunków porostów na skarpie drogi, na murze (35P)

Gatunki z II i IV załącznika Dyrektywy Siedliskowej, z I załącznika Dyrektywy Ptasiej i

Chronione gatunki zwierząt

Bezkręgowce

- 1061 – modraszek nausitous *Maculinea nausithous* na podmokłych łąkach

Ryby

Gatunki z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej – brak

Inne gatunki chronione

- głowacz pręgopłetwy *Cottus poecilopus*

Płazy

Gatunki z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej – brak

Inne gatunki chronione

- ropucha szara *Bufo bufo*
- żaba trawna *Rana temporaria*
- traszka górską *Triturus montanus*

Gady

Gatunki z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej – brak

Inne gatunki chronione

- padalec *Anguis fragilis*
- zaskroniec *Natrix natrix*

Ptaki

Gatunki z I załącznika Dyrektywy Ptasiej

- trzmiełojad *Pernis apivorus*
- derkacz *Crex crex*
- muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*
- muchołówka mała *Ficedula parva*

- gąsiorek *Lanius collurio*

Inne rzadkie chronione gatunki ptaków

- pluszcz *Cinclus cinclus*
- krogulec *Accipiter nisus*
- pliszka górska *Motacilla cinerea*
- świergotek łąkowy *Anthus pratensis*

Ssaki

Gatunki z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej

- wydra *Lutra lutra*
- nocek duży *Myotis myotis*

Gatunki z IV załącznika Dyrektywy Siedliskowej

- mroczek poźlocisty *Eptesicus nilsoni* – wpisany do Polskiej czerwonej księgi zwierząt
- gacek brunatny *Plecotus auritus*
- nocek rudy *Myotis daubentonii*

Inne gatunki chronione

- rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*
- badylarka *Micromys minutus*

Proponowane obszary chronione

- W południowej części odcinka 36 zaproponowano wcześniej (inwentaryzacja przyrodnicza gminy Stronie) użytek ekologiczny dla ochrony nietoperzy
- **Odcinek rzeki Biała Łądecka między nr 26 a 37 zaproponowano wcześniej (inwentaryzacja przyrodnicza gminy Stronie) do ochrony prawnej jako rezerwat przyrody dla ochrony ryb, głównie głowacza pręgopłetwego *Cottus poecilopus* – gatunku wpisanego do Polskiej czerwonej księgi zwierząt.**

4. Opis poszczególnych odcinków

Arkusz mapy Nr 1:

Odcinek nr 1

Przechodzi przez wilgotne łąki na skarpie.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **nad niewielkim ciekim mały płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”**
- **Ponadto 200 m na północ od trasy rurociągu znajduje się duży obszar leśny – płat siedliska 9110-2 – „kwaśna buczyna górską”.**

Poza tym w części zachodniej, przy zabudowaniach stary okaz dębu o obwodzie pierśnicowym ok. 300 cm . A przy części północno-wschodniej staw – potencjalne siedlisko rozrodu płazów - ropucha szara, żaba trawna, traszka górską .

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej oraz stary dąb

Odcinek nr 2

Przechodzi przez nieużytki oraz tereny nowych posesji willowych.

Odcinek nr 3

Przechodzi przez rzekę Białą Łądecką i zabudowania.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **obszar o charakterze łąkowo-ziółoroślowym zarastający krzewami wierzb**

Ponadto dalej na południowy-wschód szpaler starych jaworów

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej.

Odcinek nr 4

Przechodzi przez łąki, skarpe rzeki i zabudowania.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;**
- **regenerujący płat siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”;**
- **płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;**
- **nad rzeką Białą Łądecką płat siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”;**
- **płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”.**

Ponadto przy zabudowaniach okaz starej lipy .

Na odcinku tym stwierdzono występowanie omiega górskiego *Doronicum austriacum* – roślina objęta ochroną ścisłą.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej oraz starą lipę .

Odcinek nr 5

Przechodzi wzdłuż zabudowań i potoku Młynówka.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- wzdłuż potoku Młynówka płat siedliska 91E0 — „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;
- płat siedliska 6430 — „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”.

Ponadto na skraju zabudowań małe stawki — potencjalne siedlisko rozrodu płazów - ropucha szara, żaba trawna, traszka górską .

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej .

Odcinek nr 6

Przechodzi wzdłuż drogi.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- regenerujący płat siedliska 91E0 — „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”.

Jest to potencjalny obszar żerowiskowy trzmiełojada *Pernis apivorus* — gatunku z Dyrektywy Ptasiej.

Gatunek chroniony storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis* w dolinie potoku Młynówka

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej co wiąże się z przeniesieniem rurociągu na północną stronę drogi.

Odcinek nr 7

Przechodzi wzdłuż drogi.

Przylega do niego - nad potokiem Popówka - płat podmokłej łąki ze zw. *Calthion* .

Jest to potencjalny obszar żerowiskowy trzmiełojada *Pernis apivorus* — gatunku z Dyrektywy Ptasiej.

Zalecenia: podczas prowadzenia robót ziemnych nie meliorować łąki.

Odcinek nr 8

Przechodzi przez obszar łąk.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- płat siedliska 6430 — „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;

- **płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.**

Ponadto znajduje się tu mokradło porośnięte trzcina .

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej .

Odcinek nr 9

Przechodzi wzdłuż szosy i rzeki.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat siedliska 9110-2 – „kwaśna buczyna górską”;**
- **płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”.**

Ponadto cenna jest smuga drzew nad rzeką Białą Łądecką.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej oraz smugę drzew nad rzeką .

Odcinek nr 10

Łącznik wzdłuż drogi na skarpie.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **smuga nad potokiem siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”;**
- **skarpa z płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”.**
- **płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.**

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej .

Odcinek nr 11

Przechodzi wzdłuż drogi.

Odcinek nr 11A

Przechodzi wzdłuż drogi.

Odcinek nr 12

Przechodzi wzdłuż szosy i rzeki.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;**

- skarpa z płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej .

Odcinek nr 13

Przechodzi wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- wąska smuga nad potokiem siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe” (ze stanowiskiem ciemńcy zielonej *Veratrum lobelianum* – gatunku rośliny będącego pod ochroną ścisłą).

Ponadto w pobliżu duży obszar łąk i pastwisk (13B).

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (13A) .

Odcinek nr 14

Przechodzi wzdłuż szosy.

Gatunki zwierząt z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- stanowisko gatunku nr 1355 - wydra *Lutra lutra*.

Ponadto w pobliżu obszary zarastających łąk oraz użytkowane pastwiska .

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym biotop wydry – rzeka Biała Łądecka wraz z naturalnymi, zalesionymi brzegami.

Ponadto na całym odcinku rzeki Biała Łądecka, przylegającym do opisanych powyżej „odcinków nr od 1 do 14” znajdują się stanowiska lęgowe dwóch rzadkich i chronionych gatunków ptaków – pluszcza *Cinclus cinclus* oraz pliszki górskiej *Motacilla cinerea*. A także licznie występuje objęta ochroną częściową pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*.

*

Arkusze mapy Nr 2:

Odcinek nr 15

Przechodzi wzdłuż drogi.

W pobliżu rozległe pastwiska .

Odcinek nr 16

Przechodzi wzdłuż szosy i rzeki.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- płat łąki nawiązującej do siedliska 6520 – „górskie łąki konietlicowe”;
- smuga nad potokiem siedliska 91E0 – „łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”.

Ponadto w lasach na północ stwierdzono mucholówkę białoszyją *Ficedula albicollis* – gatunku objętego Dyrektywą Ptasią.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej .

Odcinek nr 17

Przechodzi wzdłuż szosy.

Cenny okaz starego jesionu przy zabudowaniach .

Na tym odcinku stwierdzono nocka dużego *Myotis myotis* – gatunek nietoperza objętego Dyrektywą Siedliskową – II załącznik

Zalecenia: zachować stary jesion.

Odcinek nr 18

Przechodzi przez mozaikę siedlisk.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- smuga nad potokiem siedliska 91E0 – „łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”.

Gatunki zwierząt z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- stanowisko gatunku nr 1061 – modraszek nausitous *Maculinea nausithous* na podmokłych łąkach.

W lasach na południowy-zachód stwierdzono ponadto występowanie innego gatunku (nr 1324) z Dyrektywy Siedliskowej – nocka dużego *Myotis myotis*. A na łąkach przylegających od południa derkacza *Crex crex* – gatunku objętego Dyrektywą Ptasią.

Ponadto cenny jest pobliski kompleks łąk , podmokła łąka ze zw. *Calthion* oraz skupisk starych drzew przy szosie i rzece, głównie jesionów .

Na tym odcinku stwierdzono nocka rudego *Myotis daubentonii* – gatunek pod ochroną ścisłą.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej, łąki ze stanowiskiem modraszka nausitousa ; oraz skupisko drzew z przewagą starych jesionów .

Nie meliorować łąki .

Odcinek nr 19

Przechodzi wzdłuż drogi.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **niewielki płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.**

Ponadto cenne jest skupisko starych drzew, głównie jaworów i klonów, nad rzeką i wzdłuż szosy.

Na tym odcinku stwierdzono mroczka pożłocistego *Eptesicus nilsoni* – gatunek nietoperza pod ochroną ścisłą, wpisany do *Polskiej czerwonej księgi zwierząt*.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej oraz stare okazy drzew.

Odcinek nr 20

Przechodzi skrajem zabudowań i pastwisk.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **smuga nad potokiem siedliska 91E0 – „łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”.**

Ponadto cenne są pastwiska z łągowiskami świergotka łąkowego *Anthus pratensis*.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej.

Odcinek nr 21

Przechodzi przez mozaikę siedlisk.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;**
- **skarpa z płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”.**

Ponadto cenne jest skupisko starych drzew, głównie jesionów i klonów.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej oraz stare okazy drzew.

Odcinek nr 22

Przechodzi wzdłuż szosy.

Cenne są pobliskie pastwiska oraz skupisko starych jesionów przy szosie.

Na odcinku tym stwierdzono występowanie chronionego gatunku gada – zaskrońca *Natrix natrix*.

Zalecenia: zachować stare jesiony.

Odcinek nr 23

Przechodzi wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.**

Ponadto cenne jest skupisko starych drzew przy szosie, głównie jaworów i klonów oraz niewielkie dołki wypełnione wodą – potencjalne siedlisko rozrodu płazów - ropucha szara, żaba trawna, traszka górską.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej oraz skupisko starych drzew.

Odcinek nr 24

Przechodzi przez drogą wzdłuż doliny rzeki.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”, z dużym udziałem jesionu; płat luźny, regenerujący, z polanami, jesiony jako przestoje na pobliskich enklawach łąkowych;**
- **płat siedliska 9110-2 – „kwaśna buczyna górską”.**

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej.

Ponadto na całym odcinku rzeki Biała Łądecka, przylegającym do opisanych powyżej „odcinków nr od 1 do 14” znajdują się stanowiska lęgowe dwóch rzadkich i chronionych gatunków ptaków – pluszcza *Cinclus cinclus* oraz pliszki górskiej *Motacilla cinerea*. A także licznie występuje objęta ochroną częściową pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*.

*

Arkusz mapy Nr 3:

Odcinek nr 25

Przechodzi wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”;**
- **niewielka skarpa z płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”.**

Ponadto cenne jest skupisko starych drzew przy szosie, głównie jesionów i klonów oraz podmokła łąka ze zw. *Calthion*.

Na odcinku tym stwierdzono występowanie dwóch cennych gatunków roślin chronionych – parzydła leśnego *Aruncus sylvestris* i dziewięciosa bezłodygowego *Carlina acaulis*.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej oraz okazy starych drzew przy szosie ; nie meliorować łąki .

Odcinek nr 26

Przechodzi głównie przez obszar zabudowań.

Bardzo cenna jest wiekowa lipa o obwodzie pierśnicowym ok. 600 cm!! .

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym starą lipę, nie prowadzić w jej pobliżu (w promieniu rzutu korony) żadnych prac.

Odcinek nr 27

Przechodzi głównie wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **płat siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”.**

Ponadto cenne jest mokradło porośnięte sitowiem, turzycami i trzciną ; a także skupisko starych jesionów i klonów przy szosie .

Na odcinku tym stwierdzono występowanie chronionych gatunków nietoperzy: gacek brunatny *Plecotus auritus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej oraz skupisko starych drzew, nie meliorować mokradła .

Odcinek nr 28

Przechodzi przez mozaikę siedlisk.

Odcinek nr 29

Przechodzi wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- **niewielki płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”.**

Ponadto cenne jest skupisko starych klonów przy szosie oraz zwarta kępa kilkunastu buków .

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej oraz stare drzewa .

Odcinek nr 30

Przechodzi przez mozaikę siedlisk.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- skarpa z płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej .

Odcinek nr 31

Przechodzi wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- skarpa z regenerującym płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”;
- niewielki płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”; jednocześnie stanowisko paprotki zwyczajnej – gatunek pod ochroną;
- skarpa z regenerującym płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”;
- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.

Ponadto cenny okaz starego modrzewia .

Na południe od tego odcinka stwierdzono występowanie gąsiorka *Lanius collurio* – gatunku objętego Dyrektywą Ptasią.

Przy odcinku tym stwierdzono występowanie objętego ochroną ścisłą dziewięciśła bezłodygowego *Carlina acaulis*, gólkę długostrogową *Gymnadenia conopsea*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, listera jajowata *Listera ovata*

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej oraz okaz starego modrzewia .

Odcinek nr 32

Przechodzi wzdłuż drogi.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej .

Odcinek nr 33

Przechodzi głównie wzdłuż szosy. Występują tu kolejno:

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;
- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”;
- skarpa z regenerującym płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”;
- płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”.

Ponadto cenne jest skupisko starych drzew przy szosie, głównie klonów . Stanowisko gatunku chronionego storczyk szerokolistny *Platanthera bifolia*

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej oraz stare drzewa .

Ponadto na całym odcinku rzeki Biała Łądecka, przylegającym do opisanych powyżej „odcinków nr od 25 do 33” znajdują się stanowiska lęgowe dwóch rzadkich i chronionych gatunków ptaków – pluszcza *Cinclus cinclus* oraz pliszki górskiej *Motacilla cinerea*. A także licznie występuje objęta ochroną częściową pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*.

*

Arkusz mapy Nr 4:

Odcinek nr 34

Przechodzi przez skarpe.

Odcinek nr 35

Przechodzi głównie wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- płat łąki nawiązującej do siedliska 6520 – „górskie łąki konietlicowe”;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;
- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;

- płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”;
- płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”; jednocześnie stanowisko paprotki zwyczajnej – gatunek pod ochroną;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;
- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat lasu na źródłiskach, nawiązujący do siedliska 9140 – „górskie jaworzyny ziółoroślowe”; jednocześnie stanowisko chronionych gatunków roślin – wawrzynka wilczelyko *Daphne mezereum* oraz ciemężycy zielonej *Veratrum lobelianum*;
- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat siedliska 8220 – „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*”; jednocześnie stanowisko paprotki zwyczajnej – gatunek pod ochroną;
- płat rozległych łąk nawiązujących do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.

Ponadto cenne są stanowiska chronionego barwinka *Vincas minor*, skupisko rzadkich gatunków porostów na skarpie drogi, na murze oraz skupisko starych drzew wzdłuż szosy, głównie klonów i jesionów).

W lasach na południe od tego odcinka stwierdzono występowanie krogulca *Accipiter nisus* – chronionego gatunku ptaka.

W najbliższej okolicy tego odcinka stwierdzono występowanie 2 chronionych i rzadkich gatunków ssaków – badylarki *Micromys minutus* i rzęsorka rzeczka *Neomys fodiens*.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej, stanowiska barwinka , skupisko porostów oraz skupisko starych drzew .

Odcinek nr 36

Przechodzi przez drogę.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- płat łąki nawiązujący do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”.

Ponadto w południowej części odcinka zaproponowano wcześniej użytek ekologiczny dla ochrony nietoperzy.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płat siedliska z Dyrektywy Siedliskowej.

Odcinek nr 37

Przechodzi głównie wzdłuż szosy.

Siedliska z Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000):

- niewielki płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;
- niewielka skarpa z regenerującym płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”;
- płat łąki nawiązującej do siedliska 6510 „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie”;
- skarpa z regenerującym płatem siedliska 9180 – „jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach”;
- płat siedliska 6430 – „ziółorośla górskie i ziółorośla nadrzeczne”;
- płat siedliska 91E0 – „łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe”;
- płat siedliska 9110-2 – „kwaśna buczyna górską”; dodatkowo występuje tu objęta Dyrektywą Ptasią mucholówka mała *Ficedula parva* oraz rosna objęta ochroną ścisłą lilia złotogłów *Lilium martagon* i wawrzynek wilczczy *Daphne mezereum* (a w pobliżu także ciemniżyca zielona *Veratrum lobelianum*).

W lasach na wschód stwierdzono ponadto występowanie gatunku (nr 1324) z Dyrektywy Siedliskowej – nocka dużego *Myotis myotis*; a także chronionego gacka brunatnego *Plecotus auritus*.

Ponadto cenne jest stanowisko chronionej paprotki zwyczajnej *Polypodium vulgare*.

Stwierdzono tu także występowanie chronionej traszki górskiej *Triturus alpestris* oraz padalca *Anguis fragilis*.

Z ptaków cenne jest występowanie w pobliżu tego odcinka objętego Dyrektywą Ptasią gąsiorka *Lanius collurio*; a także w przyległych lasach – chronionego krogulca *Accipiter nisus*.

Zalecenia: zachować w stanie nienaruszonym płaty siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej oraz stanowisko paprotki zwyczajnej.

Ponadto na całym odcinku rzeki Biała Łądecka, przylegającym do opisanych powyżej „odcinków nr od 34 do 37” znajdują się stanowiska lęgowe dwóch rzadkich i chronionych gatunków ptaków – pluszcza *Cinclus cinclus* oraz pliszki górskiej *Motacilla cinerea*. A także licznie występuje objęta ochroną częściową pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*.

Odcinek rzeki Biała Łądecka między nr 26 a 37 zaproponowano wcześniej do ochrony prawnej jako rezerwat przyrody dla ochrony ryb, głównie głowacza przegopłetwego *Cottus poecilopus* – gatunku wpisanego do *Polskiej czerwonej księgi zwierząt*.

5. Potencjalne skutki inwestycji na obszar Natura 2000 oraz proponowane działania minimalizujące

Przeprowadzone badania terenowe wykazały, że trasa inwestycji na większości odcinków przebiegać będzie wzdłuż dróg i nie będzie kolidować z siedliskami priorytetowymi. Siedlisko 9180 – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*) występuje na stromych zboczach otaczających dolinę rzeki i znajduje się ponad obszarem inwestycji. Z kolei siedlisko 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) występuje nisko w dolinie rzeki a kanalizacja będzie kładziona wyżej – wzdłuż drogi. Podobnie jak w przypadku siedliska 9180 – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*) na stokach otaczających dolinę rzeki znajdują się siedliska 8220 ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandelli* i 9110 kwaśna buczyna górską które też znajdują się ponad terenem inwestycji. Natomiast siedlisko 6430 nadpotokowe ziołorośla lepieźnikowe *Adenostylion alliariae* zajmujące tu duże obszary w dolinie rzeki występuje zarówno w dolinie nad samą rzeką, jak i na poziomie szosy i dlatego na niewielkich jego fragmentach może dojść do kolizji z przebiegiem kanalizacji. W związku z tym że siedlisko to występuje tak licznie ewentualne straty w trakcie wykonywania prac obejmą mniej niż 0,1 % tego siedliska na terenie Obszaru Natura 2000. Po zakopaniu kanalizacji można oczekiwać regeneracji naruszonych płatów tego siedliska. Z siedlisk łąkowych największe powierzchnie zajmuje tu siedlisko 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Na niektórych odcinkach trasa kanalizacji będzie biec skrajem tego siedliska, a w nielicznych przypadkach przetnie jego

skraj. W związku z tym że siedlisko to występuje tak licznie ewentualne straty w trakcie wykonywania prac obejmą mniej niż 0,1 % tego siedliska występującego na obszarze Natura 2000. Po zakopaniu kanalizacji można oczekiwać regeneracji naruszonych płatów tego siedliska. Znacznie rzadsze tu siedlisko 6520 – górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) znajduje się blisko terenu inwestycji, ale nie podlega bezpośredniemu jej wpływowi. Jedyny stwierdzony duży płat siedliska 6230 – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie) znajduje się na stoku znacznie powyżej obszaru inwestycji.

Zagrożone mogą być niektóre drzewa rosnące wzdłuż dróg.

Z zwierząt z II załącznika 1061 – modraszek nausitous *Maculinea nausithous* stwierdzony był tu na podmokłych łąkach poza bezpośrednim obszarem inwestycji, nocek duży *Myotis myotis* żeruje głównie w lasach, mający kolonie rozrodcze na dużych strychach, rzadziej w jaskiniach, samce mogą przebywać w różnych miejscach jak np szczelinach pod mostami, różnych podziemiach, sporadycznie w budkach lęgowych, zimuje w jaskiniach, starych fortach, sztolniach. Dlatego też inwestycja nie niesie zagrożeń dla tego gatunku. Siedliskiem wydry jest rzeka i jej dolina – głównie skarpy rzeki. Dla niej jedynym zagrożeniem będzie hałas i niepokojenie w czasie prac nad kładzeniem kanalizacji. Dla 3 gatunków nietoperzy z IV załącznika Dyrektywy Siedliskowej mroczek poźlocisty *Eptesicus nilssoni*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, nocek rudy *Myotis daubentonii* prowadzone prace (prowadzone tylko w dzień) nie będą stanowić zagrożenia.

Gatunki z I załącznika Dyrektywy Ptasiej. Trzy gatunki gniazdują w okolicznych lasach poza obszarem inwestycji. Są to trzmiełojad *Pernis apivorus*, muchołówka białoszysza *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula parva*, natomiast jeden z nich trzmiełojad żeruje między innymi w rejonie inwestycji i dla niego na etapie budowy kanalizacji prace, aktywność ludzi mogą powodować częściowe wyłączenie pewnych fragmentów jego miejsc żerowania. Na terenach otwartych i otwartych z pasami zadrzewień i zakrzaczeń występują tu 2 gatunki derkacz *Crex crex* i gąsiorek *Lanius collurio*. W związku z tym że derkacz występuje w dość szerokim odcinku doliny, a kanalizacja będzie kładzona blisko rzeki wpływ prowadzonych prac na derkacza nie powinien być istotny. Gąsiorek występuje w dalszych partiach doliny i dlatego wpływ inwestycji na jego populację powinien być nieistotny.

Potencjalnym zagrożeniem dla powyższych siedlisk i gatunków może być

- Zaburzenia stosunków wodnych, dotyczy to szczególnie niewielkich oczek wodnych, stawów, podmokłych łąk.

- Płoszenie zwierząt w trakcie wykonywania prac – szczególnie w okresie lęgowym ptaków, okresie rozrodczym nietoperzy, prowadzące do porzucania lęgów, młodych utrudnień w żerowaniu.
- Zanieczyszczenia i zubożenia siedlisk cieków wodnych położonych blisko inwestycji – poza obszarem inwestycji w dole rzeki Biała Łądecka poniżej Stronia Śl. występuje siedlisko 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosienniczników

Dlatego też jako działania minimalizujące należy :

Należy wykorzystać wszystkie możliwości aby do minimum ograniczyć wycinkę drzew, uszkodzenie ich i ich systemu korzeniowego. Tam, gdzie tylko jest to technicznie możliwe przeprowadzić poprowadzić prace tak, aby wykop był oddalony od drzew na minimum 10 m a optymalnie minimum 15 m. Szczególnie należy chronić drzewa dziuplaste – mogące być siedliskami ptaków, nietoperzy, chronionych bezkręgowców. Wycinka drzew może być prowadzona wyłącznie w terminie 1 sierpień – 15 października. Prace należy prowadzić w sposób nie ingerujący w siedliska leśne Natura 2000.

Nie zasypywać siedlisk nadrzecznych składowaną okresowo ziemią

W trakcie prowadzenia wykopów przed kładzeniem rur kanalizacyjnych, zebranie wierzchniej warstwy gleby - 25 cm przed dalszym kopaniem w głąb ziemi i położenie jej z powrotem jako górną warstwę przy zasypywaniu rur.

W przypadku zagrożenia trwałego odwodnienia siedlisk Natura 2000, czy podmokłych łąk pomocne powinny być badania hydrogeologiczne, w razie możliwości trwałej zmiany stosunków wodnych w obrębie chronionych siedlisk podjąć działania zaradcze.

Należy starać się o przeprowadzenie prac, szczególnie na odcinkach poza jednostkami osadniczymi – w okresie 15 lipca – 15 marca..

Należy zadbać by do cieków nie dostały się substancje ropopochodne, materiały izolacyjne, zanieczyszczona ziemia, itp.

Ponadto należy uwzględnić szczegółowe zalecenia wymienione przy opisie poszczególnych odcinków

6. Wpływ inwestycji na obszar Natura 2000 Góry Bialskie i grupa Śnieżnika.

W skali całego obszaru Natura 2000 wpływ inwestycji będzie nieznaczący w odniesieniu do przedmiotów ochrony w.w obszarze Natura 2000

7. Kompensacje przyrodnicze

W związku z małym wpływem inwestycji na przyrodę oraz wobec faktu że skanalizowanie tego obszaru przyniesie wymierne korzyści ekologiczne nie przewiduje się kompensacji przyrodniczych.

8. Monitoring.

Zaleca się przeprowadzenie po 3 latach od ukończenia inwestycji monitoringu stanu drzewostanu i siedlisk Natura 2000

9. Rekomendacja do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Stwierdzam, że, w aspekcie dotyczącym przedmiotów ochrony Natura 2000, jest możliwa realizacja przedsięwzięcia dotyczącego budowy sieci kanalizacyjnej

10. Literatura i materiały niepublikowane

AMENDMENTS TO THE INTERPRETATION MANUAL OF EUROPEAN UNION HABITATS. ETC/NC, Paris. 15.01.2001. Draft.

Bańkowski J., Świerkosz K. 2003. Ustalenie położenia i powierzchni cennych przyrodniczo siedlisk leśnych w ramach sieci obszarów chronionych Natura 2000 [w:] ŚWIERKOSZ K. (red.) Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 na Dolnym Śląsku – waloryzacja przyrodnicza priorytetowych typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy 92/43/EEC. Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju. pp. 41. Mscr.

Dyrz A., Grabiński W., Stawarczyk T., Witkowski J. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Wrocław

Interpretation Manual of European Union habitats. 1999. European Commission DG Environment. EUR 15/2, 121pp.

Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Gmina Stronie Śląskie. 2002. Fulica Jankowski Wojciech. maszynopis

PAWLACZYK P., KAPEL A., JAROS R., DZIECIOŁOWSKI R., WYLEGAŁA P., SZUBERT A. & SIDŁO P.O. 2004. *Propozycja optymalnej sieci obszarów Natura 2000 w Polsce – „Shadow List”*. Warszawa 2004.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną. Dz. U. Nr 168, poz. 1764.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000. Dz. U. Nr 94 poz. 795.

STANOWISKO Ministerstwa Środowiska w sprawie postępowań w sprawie oceny oddziaływania na Środowisko dla projektów ubiegających się o dofinansowanie z Funduszu Spójności. <http://www.mos.gov.pl>

ŚWIERKOSZ.K. 2003. (red.) Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 na Dolnym Śląsku – waloryzacja przyrodnicza priorytetowych typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy 92/43/EEC. Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju. pp. 41, 18 tab., 30 fig.

ŚWIERKOSZ K. 2003. Ostoje - Natura 2000 na terenie województwa dolnośląskiego. Cz. I & Cz. II. – Zielona Planeta **47**: 7-10; **48-49**: 6-10. Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski, Wrocław.

TWOREK S., MAKOMASKA-JUCHIEWICZ M., PERZANOWSKA J. & CIERLIK G. *Raport. Ocena propozycji sieci obszarów Natura 2000 w Polsce – „Shadow List”*. Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, luty 2005.

● USTAWA z 16 KWIETNIA 2004 R. o ochronie przyrody Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm. tekst jednolity na 1.08.2005, z uwzględnieniem zmian wniesionych ustawami zm. Prawo Ochrony Środowiska z 18.05.2005 i Prawo Wodne z 3.06.2005.

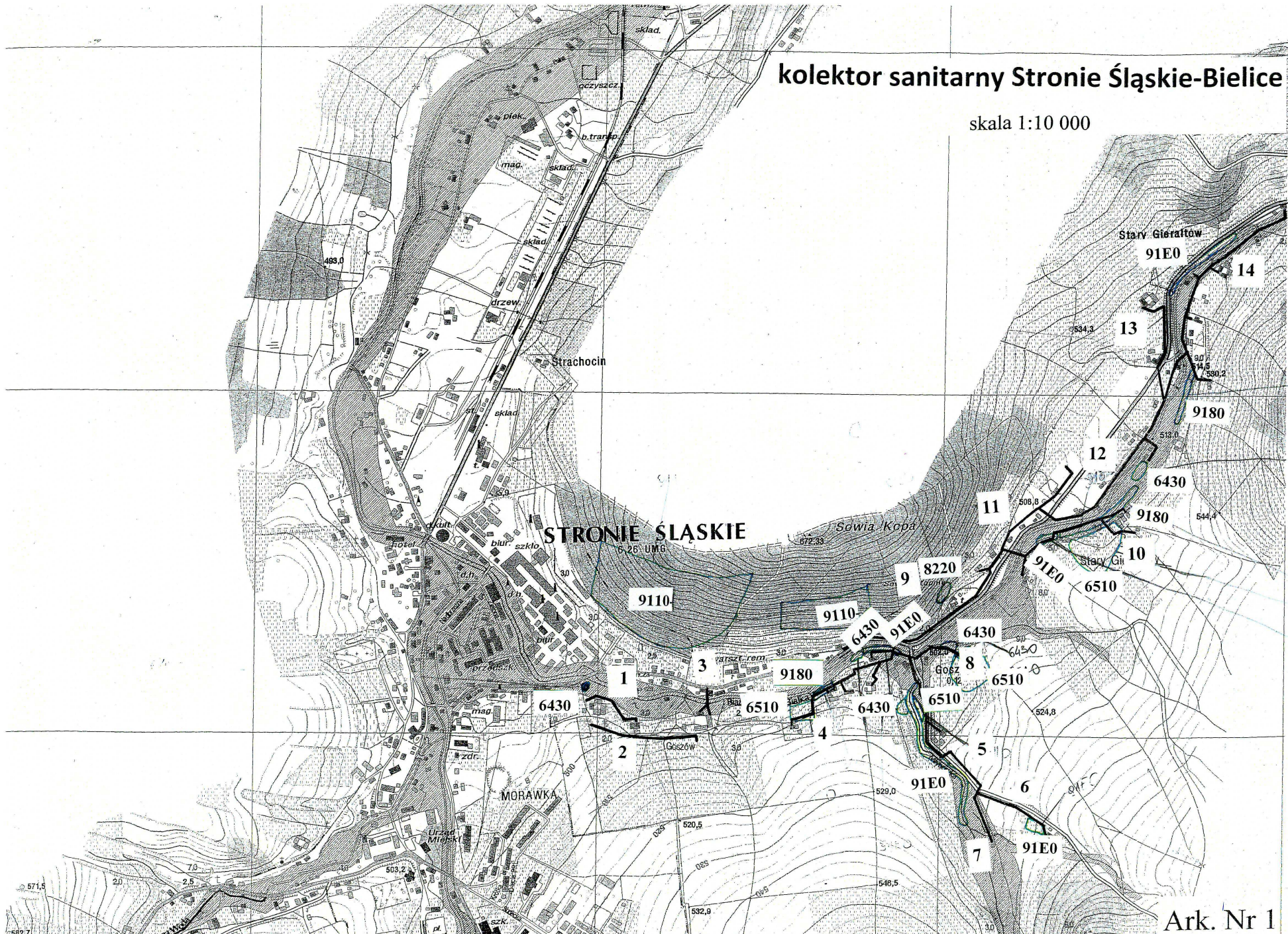
mapa 1. Siedliska z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej

Nr	Symbol siedliska	Nazwa siedliska
1	6230	bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion – płąty bogate florystycznie</i>)
2	6430	ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
3	6510	niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
4	6520	górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)
5	8220	ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacetalia vandelli</i>
6	9110	kwaśna buczyna górską
7	9180	jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio</i>)

		<i>platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)
8	91E0	łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)
9	1-37	Poszczególne odcinki kanalizacji omówione w tekście

kolektor sanitarny Stronie Śląskie-Bielice

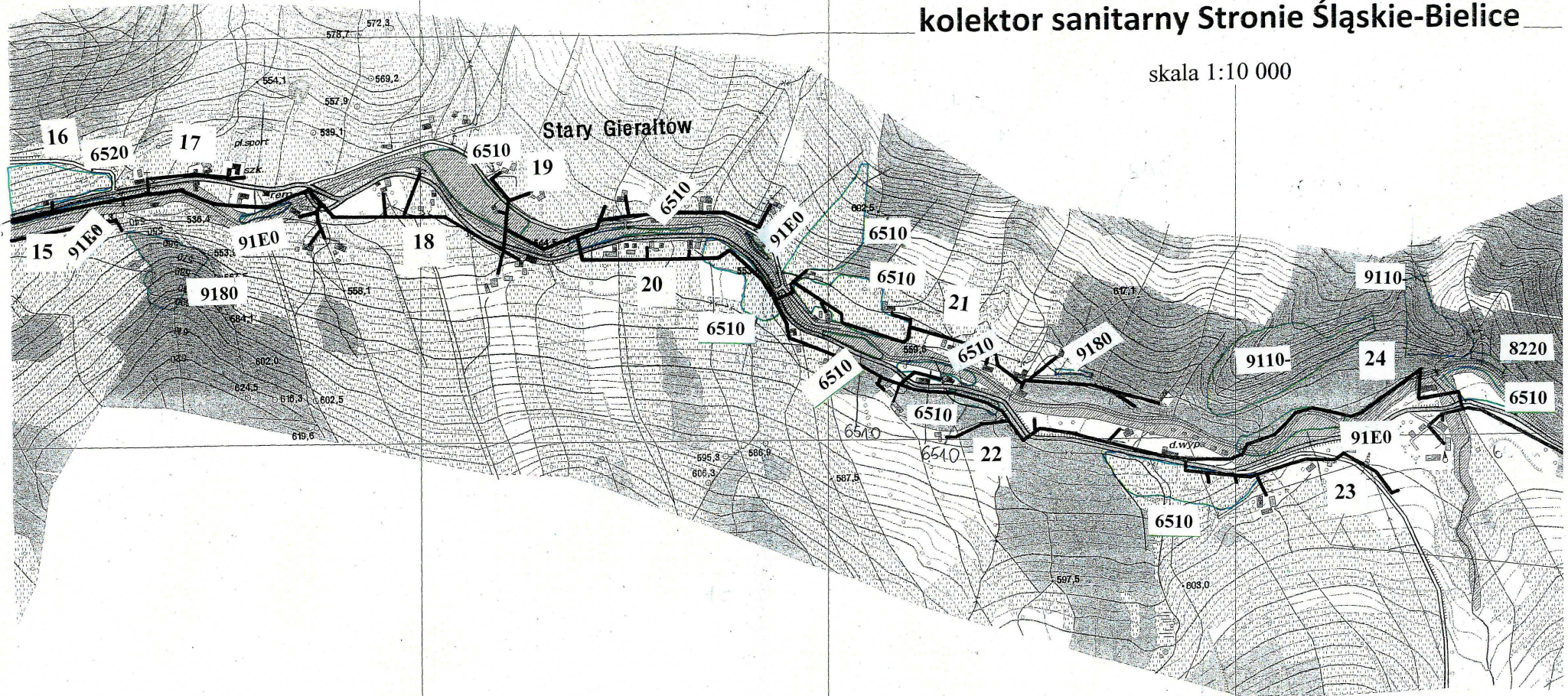
skala 1:10 000

Ark. Nr 1

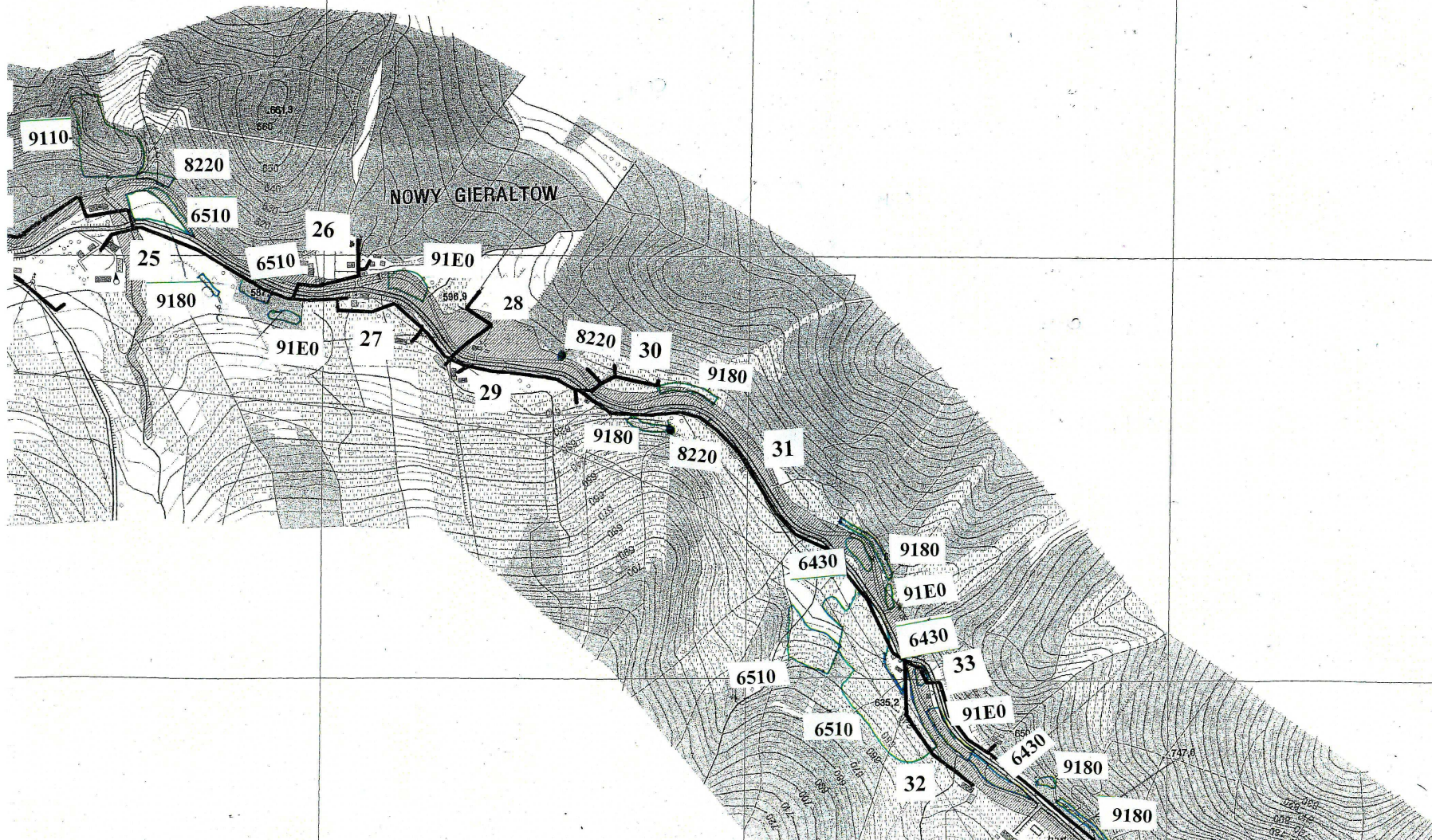
kolektor sanitarny Stronie Śląskie-Bielice

skala 1:10 000

kolektor sanitarny Stronie Śląskie-Bielice

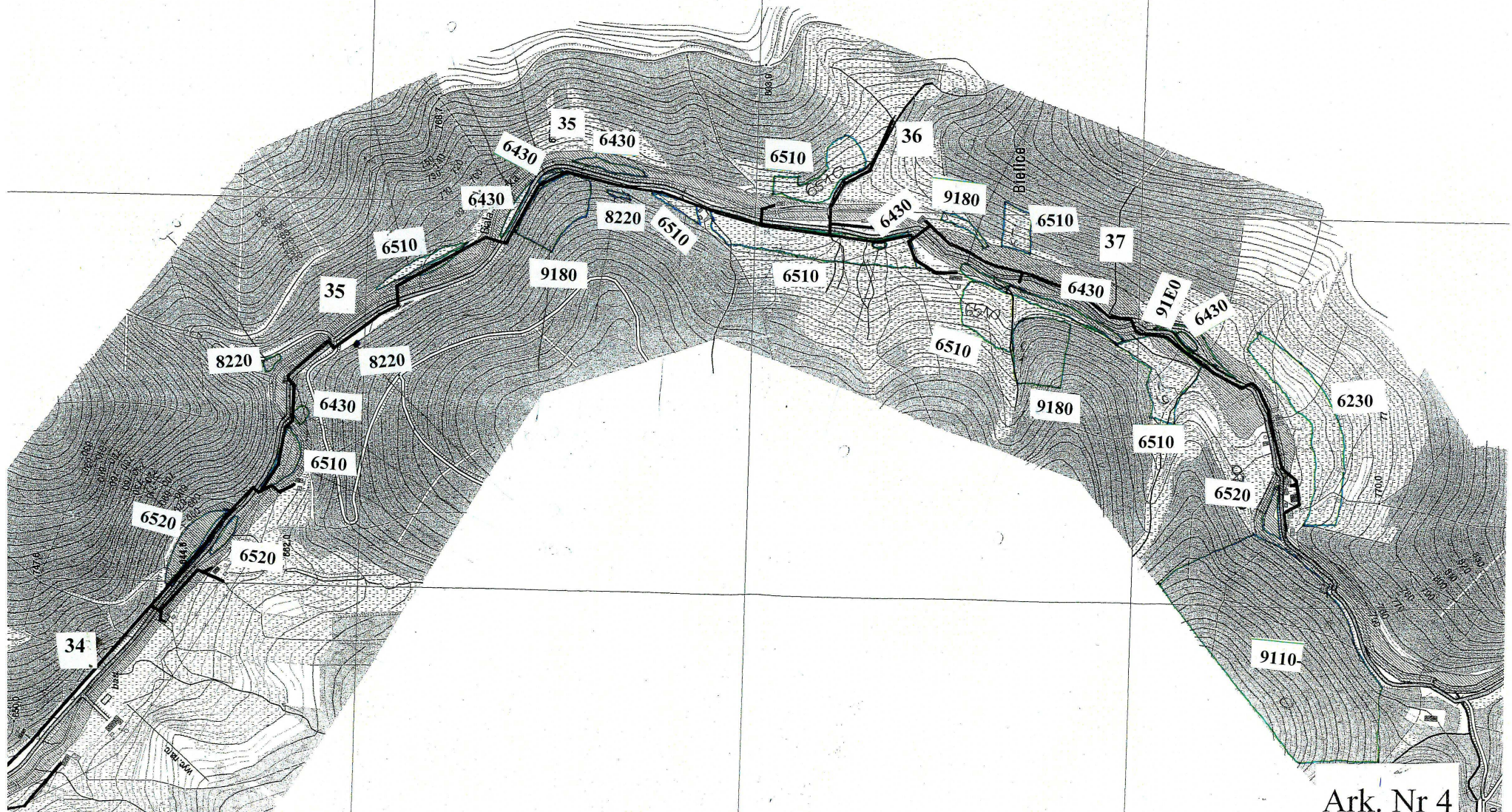
skala 1:10 000

Ark. Nr 3

kolektor sanitarny Stronie Śląskie-Bielice

skala 1:10 000

Ark. Nr 4